

ДОНЕЦЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА
АДМІНІСТРАЦІЯ

**ПРОГРАМА
НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО
ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ
У ДОНЕЦЬКІЙ ОБЛАСТІ
НА 2016-2020 рр.**

2016

ПАСПОРТ
Програми національно-патріотичного
виховання дітей та молоді
у Донецькій області на 2016-2020 роки

1.	Дата, номер і назва розпорядчого документа органу виконавчої влади щодо розроблення Програми	Указ Президента України від 13 жовтня 2015 року № 580/2015 «Про Стратегію національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016 - 2020 роки»
2.	Розробник Програми	Департамент освіти і науки облдержадміністрації
3.	Співрозробники Програми	Департамент з питань внутрішньої політики, управління у справах сім'ї та молоді, управління культури і туризму, управління з питань фізичної культури та спорту облдержадміністрації
4.	Відповідальні виконавці	Департамент освіти і науки, департамент з питань внутрішньої політики, управління у справах сім'ї та молоді, управління культури і туризму, управління з питань фізичної культури та спорту облдержадміністрації, виконавчі органи міських рад, райдержадміністрації, військово-цивільні адміністрації
5.	Термін реалізації	2016-2020 роки

	програми	
6.	Перелік бюджетів, які беруть участь у виконанні Програми	Обласний бюджет, бюджети міст та районів області
7.	Загальний обсяг фінансових ресурсів, передбачених для реалізації Програми, всього	* 2093670 грн.

- Фінансування заходів здійснюється в межах затверджених бюджетних асигнувань обласного, міських, районних бюджетів

РОЗПОРЯДЖЕННЯ
ГОЛОВИ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
КЕРІВНИКА ОБЛАСНОЇ ВІЙСЬКОВО-ЦИВІЛЬНОЇ
АДМІНІСТРАЦІЇ

Від 12.07.2016 р.

№ 579

**Про затвердження Програми
національно-патріотичного виховання
дітей та молоді в Донецькій області
на 2016 - 2020 роки**

Враховуючи Стратегію національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016–2020 роки, затверджену Указом Президента України від 13 жовтня 2015 року № 580/2015, з метою створення в області системи загального, комплексного, безперервного патріотичного виховання, освіти дітей та молоді на основі збереження та примноження культурної спадщини, відродження традиційних цінностей, умов для глибокого усвідомлення взаємозв'язку між ідеями свободи, правами людини та її громадянською відповідальністю, удосконалення системи взаємодії між структурними підрозділами обласної державної адміністрації та громадськими об'єднаннями, розроблено Програму національно-

патріотичного виховання дітей та молоді у Донецькій області на 2016 - 2020 рр. (далі – Програма).

Програмою визначені мета та пріоритетні напрямки національно-патріотичного виховання дітей та молоді.

Головна мета Програми – створення в області ефективної системи виховної роботи щодо формування у дітей та молоді патріотичних почуттів, активної життєвої позиції, формування особистісних рис громадянина своєї країни, виховання конкурентоспроможної особистості, здатної успішно самореалізовуватися в соціумі як громадянин, професіонал, носій української національної культури.

Керуючись статтями 17, 22 Закону України «Про місцеві державні адміністрації», Законом України «Про військово-цивільні адміністрації», враховуючи рішення колегії обласної державної адміністрації від 17 травня 2016 року:

1. Затвердити Програму національно-патріотичного виховання дітей та молоді у Донецькій області на 2016-2020 рр. (далі - Програма), що додається.

2. Структурним підрозділам облдержадміністрації відповідно до функціональних повноважень, територіальним

органам міністерств, інших центральних органів виконавчої влади спільно з виконавчими органами міських рад, рад об'єднаних територіальних громад, райдержадміністраціями, військово-цивільними адміністраціями:

1) забезпечити системну роботу щодо виконання заходів Програми;

2) у межах компетенції здійснювати інформаційний супровід реалізації Програми;

3) здійснювати, в межах повноважень, постійний контроль за реалізацією заходів Програми та надавати звіт департаменту освіти і науки облдержадміністрації щопівроку до 10 числа місяця, наступного за звітним;

4) при формуванні місцевих бюджетів на наступні роки передбачати асигнування, необхідні для реалізації заходів Програми.

3. Виконавчим органам міських рад, райдержадміністраціям, військово-цивільним адміністраціям, виконавчим органам рад об'єднаних територіальних громад:

1) розробляти відповідні заходи з реалізації Програми на відповідний рік за участю громадських об'єднань, представників територіальних громад та забезпечувати їх виконання;

термін: до 01 січня щороку

2) активізувати співпрацю з громадськими об'єднаннями патріотичного спрямування, волонтерами, учасниками антитерористичної операції для ефективної реалізації Програми.

4. Департаменту освіти і науки облдержадміністрації (Оксенчук) спільно зі структурними підрозділами облдержадміністрації:

1) здійснювати щорічний моніторинг реалізації Програми;

2) розробляти план заходів з реалізації Програми на наступний після звітнього періоду рік та вносити на розгляд колегії облдержадміністрації.

5. Координацію роботи щодо виконання цього розпорядження покласти на департамент освіти і науки облдержадміністрації, контроль – на заступника голови облдержадміністрації
Стокоза І. С.

Голова
облдержадміністрації,
керівник обласної
військово-цивільної
адміністрації

П.І. Жебрівський

ВСТУП

Першочерговим завданням нашої держави є виховання громадянина-патріота. Буремне сьогоднішня Україна довело неспроможність подальшого розвитку без ефективної виховної системи, спрямованої на розвиток національної свідомості учнів і молоді, поваги до минулого нашої країни, готовності до дій на захист держави та любові до Батьківщини взагалі.

Сформованість патріотичних почуттів сприяє духовному оздоровленню народу. Становлення громадянського суспільства передбачає розвиток національної самосвідомості, суттєве перетворення громадянської свідомості, моральної, правової культури особистості. Основними засадами функціонування громадянського суспільства є гуманізм, свобода, верховенство закону, соціальна справедливість і толерантність, що у свою чергу гарантує умови для зростання добробуту народу.

На сучасному етапі розвитку державотворчих процесів на теренах України патріотизм як суспільне явище являє собою нагальну потребу суспільства та особистості. Тільки громадяни, які є національно свідомими патріотами, здатні виступати суб'єктами в різних сферах життєдіяльності суспільства, що забезпечує країні гідне місце в цивілізованому світі.

Основою національно-патріотичного виховання в Донецькій області виступають ідеї єдності держави, формування національної свідомості, української ідентичності, патріотичних почуттів і готовності діяти в інтересах країни.

Регіональна програма національно-патріотичного виховання покликана створити дієву та

ефективну систему виховної роботи в області, особливостями якої є комплексний підхід до виконання, а саме: взаємодія між державними установами та громадськими організаціями.

Сучасний стан проблеми

Відсутність тривалий час дієвої та ефективної роботи з національно-патріотичного виховання викликало низку проблем як загальнодержавного, так і регіонального рівнів. Останні дослідження рівня сформованості національної свідомості учнівської молоді регіону засвідчили відсутність у неї стійкої ідентифікації з українським народом, недостатню сформованість системи духовних, моральних і загальнолюдських цінностей, низький рівень україноцентричних поглядів.

Провідна ідея програми

Провідною ідеєю Програми є формування у дітей і молоді патріотизму, сучасної національної ідентичності, національної гідності, особистої відповідальності та дієвості за долю країни.

Нормативно-правова база

✚ Указ Президента України від 2.06.2015 № 334/2015 «Про заходи щодо поліпшення національно-патріотичного виховання дітей та молоді».

✚ Указ Президента України від 13.10.2015 № 580/2015 «Про Стратегію національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016 - 2020 роки».

✚ Указ Президента України від 13.11.2014 № 872 «Про День Гідності та Свободи».

✚ Указ Президента України від 13.11.2014 № 871 «Про День Соборності України».

✚ Закони України «Про освіту», «Про правовий статус та вшанування пам'яті борців за незалежність України у XX столітті», «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки», «Про увічнення перемоги над нацизмом у Другій світовій війні 1939 - 1945 років».

✚ Постанови Верховної Ради України від 12 травня 2015 року № 373-VIII «Про вшанування героїв АТО та вдосконалення національно-патріотичного виховання дітей та молоді».

✚ Наказ МОН України від 16.06.2015 №641 «Про затвердження Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді, Заходів щодо реалізації Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді та методичних рекомендацій щодо національно-патріотичного виховання у загальноосвітніх навчальних закладах».

Мета програми

Метою Програми національно-патріотичного виховання є створення в області дієвої та ефективної системи виховної роботи щодо формування в дітей і молоді патріотичних почуттів, активної життєвої позиції, формування особистісних рис громадянина своєї країни, виховання конкурентоспроможної особистості, здатної успішно самореалізуватися в соціумі як громадянин, професіонал, носій української національної культури.

Завдання програми

Мета програми реалізується через такі **завдання**:

- ✚ створення системи загального, комплексного, безперервного патріотичного виховання, освіти дітей і молоді на основі збереження та примноження культурної спадщини, відродження традиційних цінностей;
- ✚ формування національної свідомості крізь призму історичної та культурної спадщини українського народу;
- ✚ створення умов для глибокого усвідомлення взаємозв'язку між ідеями свободи, правами людини та її громадянською відповідальністю;
- ✚ упровадження волонтерських практик у систему виховної роботи;
- ✚ розвиток лідерських якостей, оволодіння прийомами та техніками створення персонального бренду, формування іміджу та креативного мислення лідера;

✚ сприяння розвитку критичного мислення, навичок рефлексії власної діяльності та діяльності інших;

✚ удосконалення системи взаємодії між структурними підрозділами ОДА та громадськими організаціями, створення координаційних центрів і рад, робочих груп та інше.

Виховна модель

Поставлена мета дозволяє створити тривимірну модель виховної роботи в регіоні.

Реалізація програми

Реалізація програми національно-патріотичного виховання в Донецькій області здійснюється через систему взаємопов'язаних проєктів.

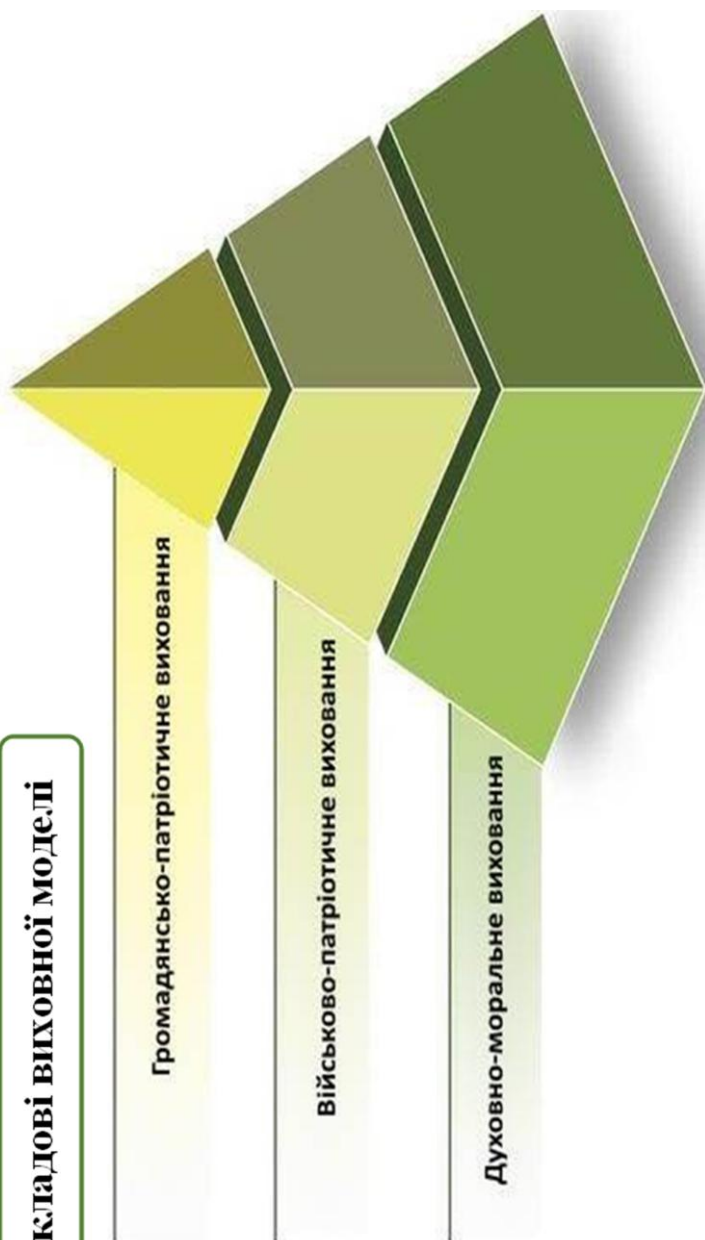

Складові виховної моделі

Громадянсько-патріотичне виховання

Військово-патріотичне виховання

Духовно-моральне виховання

Вектори реалізації Програми національно-патріотичного виховання

Проект
«Відповідаль-
на
особистість
– міцна
держава»

Проект
«Збережи
країну для
майбут-
нього»

Проект
«З
любов'ю
в серці,
з вірою
в душі»

Проект
«Соборно
жито
засіваєм»

Проект
«А мова
– це
душа
народу.
Народ
без мови
– не
народ»

Проект
«Ми –
українці.
Ми –
європейці»

ПРОЕКТ

«ВІДПОВІДАЛЬНА ОСОБИСТІТЬ – МІЦНА ДЕРЖАВА»

Мета: виховання учнів і молоді як суб'єктів громадянського суспільства, формування свідомого ставлення до власної ролі в суспільному житті.

Напрямки реалізації проекту

Розвиток української самоідентифікації учнів і молоді

Формування суспільно активної особистості

Формування правової культури особистості

Форми реалізації проекту

Внутрішній туризм, зелений туризм, діяльність організації «Пласт»

Учнівське та молодіжне самоврядування, «школа лідерства», тренінгова робота, дитячі та молодіжні організації, профорієнтаційні заходи, прес-центри

Просвітницька діяльність, правові турніри та конкурси, декади правових знань

Очікувані результати: знання особливостей функціонування суб'єкту в умовах громадянського суспільства, сформована самоідентичність особистості з українським народом, готовність активно брати участь у соціальній, економічній, духовній і політичній сферах життя держави, спроможність робити вибір і ставити перед собою цілі у соціальних взаємодіях, критично сприймати соціально спрямовану інформацію, орієнтування на активне перетворення соціальної дійсності як в межах навчального

ПРОЕКТ

«ЗБЕРЕЖИ КРАЇНУ ДЛЯ МАЙБУТНЬОГО»

Мета: виховання в учнів та молоді шанобливого ставлення до героїв і захисників України, формування готовності молодого покоління до захисту держави, її суверенітету та територіальної цілісності.

Напрямки реалізації проекту

Робота військово-спортивних клубів, патріотичних молодіжних організацій, військових ліцеїв

Розвиток військово-прикладних видів спорту

Залучення до виховної роботи військово-службовців

Форми реалізації проекту

Екскурсійна діяльність, військово-спортивні ігри, патріотична школа, профільні табори

Секції, клуби, змагання та спартакіади, відвідування військових частин і проведення спільних заходів

Концерти, флеш-моби, конкурси, просвітницькі заходи

Очікувані результати: підвищення престижу військової служби, готовність до захисту України та виконання громадянського та конституційного обов'язків щодо захисту національних інтересів і незалежності країни, усвідомлення себе нащадком героїчної нації, набуття навичок у військовій сфері.

ПРОЕКТ

«З ЛЮБОВ'Ю В СЕРЦІ, З ВІРОЮ В ДУШІ»

Мета: виховання шанобливого ставлення до історичного минулого нашої Батьківщини, ознайомлення з надбаннями культури та традиціями українського народу, формування установок щодо їх збереження та примноження, розвиток духовно-моральних якостей особистості.

Напрямки реалізації проекту

Пошуково-дослідницька діяльність щодо вивчення історії України

Вивчення та збереження традицій українського народу, розвиток мистецтва

Виховання духовно-моральних цінностей

Форми реалізації проекту

Конкурси, історичні турніри, дослідження, круглі столи, дискусійні клуби

Національні свята, фольклорно-етнографічні фестивали, авторські майстерні, мистецькі виставки, майстер-класи

Факультативні курси духовно-морального спрямування, благодійні акції, клуби волонтерів, сімейні табори, інклюзивна освіта

Очікувані результати: збільшення кількості дітей і молоді, задіяних у пошуково-дослідницькій роботі, шанобливе та дбайливе ставлення до своєї історії, культури та історії і культури інших етнічних спільнот української нації, готовність до збереження та примноження традицій українського народу, виявлення власного ставлення до мистецтва як засобу духовного становлення, здійснення творчої діяльності в мистецькій сфері, сформовані духовно-моральні цінності та академічна добродішність, толерантне ставлення до інших, здатність до успішної соціалізації та адаптації особистості в соціумі.

ПРОЕКТ

«СОБОРНО ЖИТО ЗАСІВАЄМО»

Мета: донести до дітей і молоді ідеї соборності, єдності, суверенності держави, сприяти формуванню та розвитку громадянської та національної самосвідомості, духовній консолідації суспільства, згуртованості громадян.

Напрямки реалізації проекту

Туристична
та
екскурсійна
діяльність

Налагодження
та зміцнення
міжрегіональн
их освітніх і
культурних
зв'язків

Організація
діяльності в
межах
територіаль-
ної громади

Форми реалізації проекту

Екскурсійно-
туристичні
маршрути,
експедиції,
ознайомлення з
культурою інших
регіонів

Запровадження
побратимства учнівських
і молодіжних
організацій. Молодіжні,
педагогічні, культурні
міжрегіональні обміни

Студії,
дискусійні
клуби, зустрічі,
громадські
обговорення

Очікувані результати: усвідомлення особливостей українських державотворчих традицій, сформованість національної свідомості та почуття гідності громадянина України, цінності єдності країни, розвинена толерантність, активна участь у житті громади, реалізація локальних молодіжних ініціатив, підвищення рівня участі молоді в публічному діалозі та співпраці з владою, формування активних громадян із середовища молоді, небайдужих і готових брати активну участь у реформуванні країни, встановлення міжшкільного співробітництва загальноосвітніх закладів Донецької області з навчальними закладами інших регіонів України.

ПРОЕКТ

«А МОВА – ЦЕ ДУША НАРОДУ. НАРОД БЕЗ МОВИ – НЕ НАРОД»

Мета: виховувати в учнів любов і повагу до української мови, бажання вивчати, спілкуватися рідною мовою, формувати мовленнєву культуру.

Напрямки реалізації проекту

Підтримка
видання
літератури
українською
мовою

Популяри-
зація творів
класиків
української
літератури

Підтримка
молодих
письменників

Форми реалізації проекту

Видання дитячої,
популярної та
науково-методичної
літератури
українською мовою

Конференції,
конкурси,
літературні турніри,
поетичні вечори,
літературні читання

Запровадження
грантів для
молодих
письменників,
конкурси,
фестивалі-майстерні

Очікувані результати: вдосконалення мовно-літературної грамотності, використання української мови учнями та молоддю в повсякденному житті, усвідомлення важливості мови як фактору державотворення, шанобливе ставлення до української літератури, розвиток крос-культурної компетентності.

ПРОЕКТ

«МИ – УКРАЇНЦІ. МИ – ЄВРОПЕЙЦІ»

Мета: сприяння процесам європейської інтеграції України, формування у молоді демократичних, європейських цінностей, розуміння прав і свобод людини, високих соціальних, культурних, освітніх стандартів; розвиток у дітей і молоді активної життєвої позиції, готовності брати участь у суспільному, культурному та міжнародному житті країни.

Напрямки реалізації проекту

Загальноєвропейські цінності через призму української самоідентичності

Міжнародна діяльність

Євроінтеграційні ініціативи

Форми реалізації проекту

Тренінгові заняття, семінари, круглі столи, он-лайн спілкування

Конференції, проекти та програми Ради Європи, міжнародні культурно-освітні поїздки, стажування

Інформаційні кампанії, молодіжні обміни, фестивалі

Очікувані результати: усвідомлення спільних європейських цінностей, значущості та важливості євроінтеграції України, дієва співпраця української молоді з ровесниками з інших європейських країн, розвинена мовленнєва компетентність, толерантне ставлення до інших народів і культур, збільшення кількості євроклубів та українських студентів у навчальних закладах Європи.

Очікувані результати

За результатами впровадження програми національно-патріотичного виховання відбудуться позитивні кількісні та якісні

зміни:

- ✚ збільшення чисельності учнів і молоді, які беззаперечно ідентифікують себе з українською нацією та мають сформовану національну свідомість;
- ✚ збільшення кількості корпоративних закладів, таборів сімейного типу;
- ✚ встановлення партнерських зв'язків між навчальними закладами Донеччини та навчальними закладами інших областей;
- ✚ молоде покоління – активний учасник у житті суспільства та держави;
- ✚ активне залучення до суспільного життя дітей і молоді з обмеженими можливостями;
- ✚ сформованість мовленнєвої компетенції як інструменту комунікативної взаємодії в полікультурному просторі, навичок толерантного спілкування;
- ✚ здатність і готовність до захисту Батьківщини, її суверенітету та територіальної цілісності;
- ✚ проектування особистісного зростання крізь призму історичної та культурної спадщини;
- ✚ спроможність молоді до самопізнання, розвитку, реалізації, вдосконалення.

Індикатори ефективності

Індикаторами ефективності реалізації програми національно-патріотичного виховання є:

- ✚ діти та молодь як активні учасники органів учнівського (молодіжного) самоврядування, військово-спортивних клубів, дитячих і молодіжних організацій,

державних і військових установ на основі паритетної взаємодії;

✚ молодь залучається до вирішення питань територіальної громади, пропонує свої креативні ідеї реалізації локальних молодіжних ініціатив, спрямовує свою діяльність на результат, досягнення успіху, здійснює відповідальний вибір щодо участі у суспільно-політичному житті;

✚ взаємодіє з іншими у процесі власного становлення як суб'єкта громадянського суспільства на засадах толерантності;

✚ здійснює пошуково-дослідницьку та волонтерську діяльність;

✚ відстоює свої права та права інших на основі набутих знань і навичок;

✚ бере активну участь у збереженні природи рідного краю, пам'яток історії та культури країни, громадській діяльності;

✚ володіє державною мовою, застосовує її у повсякденному житті;

✚ ідентифікує себе з українським народом;

✚ ініціює розбудову інститутів громадянського суспільства, проведення акцій, конкурсів щодо затвердження ідеї Соборності України;

✚ виявляє почуття солідарності зі співгромадянами та відповідальності за долю країни, підтримує інтенсивні комунікативні зв'язки між членами громади.

Моніторинг успішності

Моніторинг успішності та ефективності програми національно-патріотичного виховання здійснюватиметься шляхом запровадження щорічного системного аналізу кількісних та якісних змін.

Підведення підсумків виконання Програми здійснюватиметься на засіданнях колегії облдержадміністрації відповідно до вимог діючого законодавства.

Фінансування програми

Фінансування програми національно-патріотичного виховання здійснюватиметься за рахунок обласного бюджету та інших коштів, що не суперечить чинному законодавству України.

